

Lukács-Gúth Csilla

A Könyvek... és ennyi ifjúsági olvasóklub

A 2017-es év elején a Csorba Győző Könyvtár Körbirodalom Gyermekkönyvtárának munkatársai az egész éves programok, programsorozatok megbeszélése közben igyekeztek arra is megoldást találni, hogy hogyan vonják be a könyvtári életbe a kamaszokat, tizenéves fiatalokat. Tudtuk, hogy ez a korosztály is szép számmal jelenik meg a könyvtári életben, a statisztika is azt mutatta, hogy vannak kamasz olvasóink. Annak ellenére, hogy gyakran hallhatjuk, nem olvasnak a fiatalok, azt tapasztaltuk az elmúlt évek során, hogy mégis van egy réteg, amely hozza-viszi a korosztályának szóló könyveket, még akkor is, ha nincs jelen a rendezvényeinken, programjainkon. Az elmúlt évben tehát őket kívántuk megcélolni, és megmutatni nekik, hogy a könyvtár közösségi térré is válhat az életükben, ahová szívesen járnak. Az előző években is volt több, sikeres rendezvény a korosztálynak, állandó foglalkozásaink viszont még nem voltak. Több megbeszélés, ötletelés után kezdett körvonalazódni, hogy milyen rendezvények lesznek a fiataloknak 2017-ben.

Az első lépések

A téma megközelítéséhez első lépésként olyan könyvtárakat kerestünk, ahol színes programokkal várják a fiatal korosztályt. Igyekeztünk a már működő jó gyakorlatok ismerete alapján megfogalmazni saját koncepciónkot, s megtalálni azokat az elemeket, amelyekkel mi is meg tudjuk szólítani a fiatalokat.

Az egri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár törekvéseit, programjainak egy részét már ismertük. Tudtuk, hogy náluk működik olvasóklub is rendszeres találkozókkal, illetve más programok is a kamaszok számára, ahogyan az ország több könyvtárában is.

További jó gyakorlatokra leltünk a Ceglédi Városi Könyvtárban, amely saját „tinizuggal” is rendelkezik, remek állománnyal, és igazi közösségi színtér a fiatalok életében, ahogy többek között a szegedi Somogyi Könyvtár, vagy a szolnoki Verseyhy Ferenc Könyvtár is hasonlóan jó példákat tudott felmutatni.

Az országos szintű Nagy Könyves Beavatás című olvasásnépszerűsítő vetélkedőnek köszönhetően még 2016-ban jó kapcsolat alakult ki a versenyen részt vevő, a könyvtárunkat már régebb óta látogató csapattagokkal, akik a verseny során is gyakran kértek segítséget a könyvtáros kollégáktól, és végül az országos 5. helyezést érték el.

A nyertes csapat – Fotó: Lukács-Gáth Csilla

Célok megfogalmazása

A következő lépésként a Körbirodalom Gyermekkönyvtár is meghatározta a maga céljait, miszerint törekedni kíván arra, hogy hasonló remek programokat nyújtson a fiatal olvasóknak, és közösségi teret hozzon létre számukra.

„A fiatalok könyvtárhasználatának csökkenése egységes tapasztalat a városi könyvtárakban. A könyvtárak törekednek válaszokat találni erre a problémára, megszólítani a kamaszokat, fiatal felnőtteket, és bevonni őket a könyvtárak szellemi, fizikai terébe.” Ezen mondatok határozták meg a 2017 áprilisában Ceglédre szervezett szakmai napok programját is. A három napos konferencián fontosnak tartottuk a részvételt, hiszen a Csorba Győző Könyvtár Körbirodalom Gyermekkönyvtára is észrevette, hogy a fiatalok korosztályát talán a legnehezebb megfogni, motiválni, teret nyitni nekik a könyvtári életben. Ennek nyilván több oka van, ahogyan több mód is létezik arra, hogy miként tudunk ezen változtatni.

Tanulási, megismerési fázis

Erre volt alkalmas a már említett ceglédi konferencia, amely olyan módszereket, már működő gyakorlati példákat mutatott be, amelyeket továbbgondolva a mi könyvtárunk is képes volt és lesz alkalmazni. Olyanokat, amelyek egy részét már ismertük, de mindaddig nem tudtunk személyes kontaktusba lépni az ötletgazdákkal, kollégákkal, akik nap mint nap dolgoznak, élnek, együtt lélegeznek ezen projektekkal, és a számos fiatallal, akiket sikeresen vontak be a könyvtári életbe.

A már fent említett egri Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár jól működő Nagy Könyves Beavatása mellett rengeteg más sikeres projektet ismerhettünk meg. A Gödöllői Városi Könyvtár Könyvsúgóját, a kecskeméti Katona József Könyvtár rendezvényeit,

klubjait. A szegedi Somogyi Károly Városi Könyvtár Kamasz-o-dokk részére is betekintést nyerhettünk, hogyan működik, mi ez, miért is szeretik a fiatalok. Természetesen élőben megtekinthettük a Ceglédi Városi Könyvtár ifiklubját.

A személyes kapcsolatok kiépítése nagyon fontos volt a konferencia ideje alatt, és a beszélgetések sokat segítettek abban is, hogy hogyan gondolkodjunk a különböző célcsoportok foglalkozásainak, rendezvényeinek előkészítésénél.

Igényfelmérés, tervezés

A konferenciáról hazatérve tömérdek információval, tippel, ötlettel a zsebünkben álltunk neki a következő brainstormingnak: mit tudunk a látottakból, hallottakból alkalmazni, mi az, ami a mi könyvtárunk gyűjteményéhez, arculatához, kereteihez illik, amire igénye van az olvasóinknak. Természetesen igényfelmérést is készítettünk, ami a fiatalos külső megjelenésével nem várt eredménnyel járt, hiszen sokkal több olvasó válaszolt a kérdéseinkre, mint előtte.

Személyes beszélgetéseket kezdeményeztünk az ifjúság tagjaival, hiszen nap mint nap láttuk, kik azok, akik tízesével viszik az olvasnivalót. A könyvfalókkal hamar szóba lehetett elegyedni egy-egy kötet révén. Természetesen voltak kérdéseink: mit csinálnának szívesen egy könyvtárban? Járnának-e iskolán kívüli bármilyen foglalkozásra? És hasonló kérdéseket tettünk fel nekik. Kiderült, hogy van jó pár olvasónk, akik szívesen járnának olvasóklubba, hogy hasonló, olvasni szerető társaikkal oszthassák meg saját könyvelményüket.

Gyakran kérdeztek ők is minket, például egy sorozat kapcsán, vagy kértek ajánlót; netán az újdonságok érdekelték őket. Vagy csak beszélgettünk egy könyvről, amit olvastunk.

Az olvasóklub létrejötte

13 éven felüliek, főleg lányok jelezték, hogy szeretnek olvasni, és szívesen beszélgetnének élményeikről másokkal. Bár nem volt egyszerű, de valami elkezdődött. Írtunk a szülőknak, fiataloknak, hogy ha találnánk egy időpontot, amikor leülünk közösen, létrehozhatnánk egy olvasóklubot. 2017 tavaszán megalakult a *Könyvek... és ennyi* olvasóklub. A nevét a tagok adták, ahogyan sok minden mást is ők találtak ki. Például, hogy havonta egyszer találkozzunk, hogy mindig az adott klub végén húzzuk ki a következő gyűlésre olvasandó könyvet.

Igyekeztünk hirdetni is a klubot, lett logónk, amelyet az egyik tag rajzolt. Plakátok készültek, a honlapunkon, Facebook oldalunkon is hírt adtunk magunkról, és folyamatosan toboroztuk a tagokat.

Találkozók

A klubnak külön helyisége egyelőre nincs. A Tudásközpont 4. emeletén található Körirodalom Gyermekkönyvtár foglalkoztató szobáját foglalják el havi egyszer a fiatalok, bő 3 órára, s lakják azt be pillanatok alatt. Babzsákok, párnák nyújtanak kényelmet számukra. Végül úgy egyeztünk meg, hogy mindenki hozhat némi ropogtatnivalót, innivalót, majd egy könyvtáros segítségével beszélgetnek egy előre meghatározott könyvről. Nincs

kialakított struktúra, ez inkább egy kötetlen csevegés, élménymegosztás, történetmesélés. Alakulnak néha kisebb-nagyobb viták egy-egy szereplő miatt, vagy, mert nem várt befejezést kapott a mű. Nyilván valakinek tetszik az adott kötet, valakinek nem. Ami fontos volt, hogy bátran, veszekedés nélkül, egymást meghallgatva mondhassák el a véleményüket a fiatalok.

A 11 fővel indult csapat hamar összekovácsolódott, barátságok kezdtek kialakulni, volt, hogy el-elmaradt valaki, volt, hogy érkezett új érdeklődő, ennek köszönhetően hamar felpezsdült az élet a klubban. Idővel már 3 hetenként találkoztunk, s volt, hogy már külső helyszínre is mentünk a csapattal. Az egyik ilyen látogatás a pécsi Zsolnay Negyed Festődéjébe volt, ahol saját bögrét készítettek maguknak a tagok, praktikusán azért is, hogy ne műanyagpoharat használjunk az olvasóklubok alkalmával.

A tagok

A legifjabb leányzó 13 éves, a legidősebb 19, egyetemi hallgató. Van két fiatal fiú is a csapatban, akik ugyanúgy kedvelik némely vörös pöttyös könyvet, mint az olvasóklub lány tagjai. Jelenleg tizenhárom állandó tag van, és 2–3, aki akkor jön, ha épp Pécesset van, mert másutt tanul. A résztvevők többsége különböző pécsi középiskolákba jár.

Nagyon lelkes, kreatív csapat, akik nyitottak a játékra, a kézműveskedésre, a filmek világára, és szeretik a zenét. Többen lovagolnak, néptáncolnak, vagy űznek más sportokat. Némelyikük jól rajzol, vagy épp novellát ír. Különbözőek, egyediek, de egy szerelem közös: az olvasás.

Kulcsfontosságú elemek a projektben

Nagyon fontos a kapcsolattartás velük (nagyjából éjjel-nappal), ahogyan a személyes kapcsolat is. A mai fiatalokról tudjuk, hogy az életük jelentős részét a közösségi oldalakon élik. Tehát kézenfekvő volt, hogy a személyes találkozásokon kívül létre kell hozni egy online felületet is, ahol tartjuk a kapcsolatot. Külön csoportunk van a Facebookon, ahol aktív élet folyik, és néha legalább olyan zajos, mint 14–15 kamasszal az olvasóklub gyűlés. Itt vitatjuk meg leggyakrabban, mikor találkozunk legközelebb. Gyakran beszélgetünk itt is könyvekről, vagy osztunk meg más, hétköznapi témát egymással.

Kiemelném, hogy bár „kütyüfüggő” fiatalokról van szó, a klubüléseken még véletlenül sem kerülnek elő a mobilok, amit először mi könyvtárosok is meglepődve tapasztaltunk. De úgy néz ki, hogy ez a kis közösség a találkozók ideje alatt nagyon is megvan a telefonja nélkül. Persze ez nem zárja ki, hogy egy-egy játékos feladat során ne kérnénk őket arra, hogy vegyék elő, és használják őket, hiszen mégis csak ebben élnek, és fontos a digitális műveltség.

Olvasóklub kicsit másként

Az eltelt hónapok során szembesültünk vele, hogy mennyi mindenre vágnak még ezek a fiatalok, s mennyi rejtett képességük van. Ezért elkezdtünk a találkozók elején különböző csapatépítő játékokat játszani. Kezdetkor még az ismerkedés céljával, később pedig azért, hogy erősítsük a kapcsolataikat, vagy épp átmozgassuk őket, ráhangoljuk a beszélgetésre. Ha sikerült letenniük az aznapi iskolai élethez kapcsolódó dolgaikat, előkerült az aktuális könyv.

Volt, hogy ezt is úgy mesélték el, hogy mindenki mondott egy mondatot, s szépen, kronologikusan felfejtettük, mi történt a könyvben. Ez arra is jó volt, hogy meghallgassák egymást. Hiszen véleménye mindenkinek van. Aztán ezt el is mondhatták. Néhanapján ajánlókat is írnak, amire külön felületet biztosítunk számukra a könyvtárunkban. Volt olyan beszélgetés, amikor például együtt igyekeztünk egy közös noteszt alkotni, amit aztán otthagynánk egy könyvesboltban, akár csak az akkor olvasott *Dash és Lily* című [Rachel Cohn - David Levithan](#) könyv főszereplője.

Szélesi Sándor *Kincsem* című könyve hatalmas sikert aratott a csoporttagok közt is. Sokat beszélgettünk a mű által megjelenített alakokról, korról, a dzsentrikről, és hogy mennyi a valóságalapja a történetnek. Illetve ennél a könyvnél is felmerült már nem először a filmadaptáció. Összevetettük a film egyes elemeit, alakjait a könyvben törtétekkel.

A hónapok során új és új ötletek születtek a fiatalokban és bennünk, könyvtárosokban is, hogy milyen sok mindent lehet még együtt csinálni. Különböző módszerekkel dolgoztunk fel könyveket, és még rengeteg mindent szeretnénk a jövőben együtt kipróbálni.

Kiemelt esemény

Volt egy kiemelkedő rendhagyó esemény is az olvasóklub életében. A tanévkezdést egy könyvtárban alvással kezdtük, a tagok nagy örömeire. Sikerült megszervezni, hogy egy éjszakát bent tölthessünk a Körbirodalom Gyermekkönyvtárban. A szeptemberi találkozóra kihúzott és elolvasott könyvről beszélgettünk, hálósákokat tettünk az olvasói térbe, előkerültek a plüss állatok, és persze az esti mese. Az *Így neveld a sárkányodat* című animációs filmre esett a választás, amit nagy kivetítőn néztünk meg közösen. A tagok kisebb csoportokban beszélgettek, játszottak, nevetgéltek a lámpaoltásig. Majd mindenki álomba olvasta magát.

Reggeli ébredés – Fotó: Lukács-Güth Csilla

Nem meglepő módon reggel is a legtöbbször könyvvel a kezében próbált észhez térni. Szombat lévén a könyvtárunk 10 órakor nyitott, ezért volt időnk összeszedni a dolgainkat, és rendet tenni magunk után.

Versenyszellem

A már több ízben említett Bródy Sándor Megyei és Városi Könyvtár újból megrendezte az Országos Könyvtári Napokhoz kötődően a Nagy Könyves Beavatás olvasásnép-

szerűsítő versenyét. Az olvasóklub tagjaiból 3 kisebb csoport is jelentkezett a versenyre, eddig igen szép eredményekkel, de még messze a játék vége.

A fiatalok gyakran járnak be a könyvtárunkba, vagy kérnek segítséget az erre létrehozott külön csoportban a Facebookon. Van, hogy csak örülnek, ha átolvassuk az írásaikat, vagy meghallgatjuk az ötleteiket, de van, hogy egymást motiválják, vagy attól a csoporttól kérnek segítséget, amely az előző játékban már részt vett. Nagyon lelkesek, és örülnek a kreatívabbnál kreatívabb feladatoknak, kihívásoknak. Mi pedig büszkéek vagyunk rájuk, akárhányadik helyen is végeznek.

Jövő

2018 tavaszán egy éves lesz az olvasóklub, tehát a rövidtávú terveket nézve egy kisebb bulit szeretnénk szervezni nekik az évfordulóra, illetve tervben van, hogy egyszer lesz egy külön kis zuga az olvasóklubnak, ami az ifjúsági részleggé alakulna. Esetleg egy klubszoba.

A hosszabb távú terveket nézve, s ezeket a tagokkal átbeszélve, igény van legalább fél-évente egy könyvtári pizsama partira, illetve több rendezvényre, ami már egyeztetés alatt van a megfelelő könyvtári egységekkel, vezetőikkel. Író-olvasó találkozók, kiadók, esetleg bloggerek-vloggerek meghívását tervezzük.

De szívesen kipróbálnának más dolgokat is, például filmklubot, vagy tudományosabb témájú foglalkozásokat is. Tehát a jövőben is van elég tennivaló, fejlesztendő terület a könyvtárban.

Egyéb ifjúsági programjaink

Az év közbeni rendezvények sikeresnek ígérkeztek minden téren. Volt Leiner Laura dedikálás hatalmas tömeggel. Arany János-emlékév, amihez több programmal is kapcsolódott a Csorba Győző Könyvtár, például az Országos Széchényi Könyvtár által meghirdetett szavalóversenynek a Körbirodalom Gyermekkönyvtárban volt az egyik területi döntője. A Petőfi Irodalmi Múzeum vándorkiállítás keretében megtekinthető volt az Arany 200 busz. Sikeres fotópályázatot rendeztünk, amiből végül kiállítás is nyílt, amely egy hónapon keresztül megtekinthető volt a Tudásközpont aulájában.

Májusban cigány mesemondó verseny volt, ahol szép számmal képviseltették magukat a középiskolások is. Az Anne Frank kiállításon munkatársaink szakszerű tárlatvezetéssel egybekötött foglalkozással várták a csoportokat. Sok osztály megfordult a kiállításon, amelyek plusz tudást vihettek magukkal a témában.

Az Országos Könyvtári Napokhoz az elmúlt évben is csatlakozott a Csorba Győző Könyvtár, amely során a Körbirodalom Gyermekkönyvtár is színes rendezvényekkel várta a kicsiket, nagyokat. A fiataloknak volt lehetőségük találkozni Néneyei Pállal, *Az irodalom visszavág* című kötetek jeles szerzőjével, és nem maradt el a Rendhagyó irodalomóra sem. Mindent egybevetve a Körbirodalom Gyermekkönyvtár egy színes, tanulságos évet zárhatott 2017-ben, amikor nemcsak a fiatalabb korosztályt érte el, hanem a célt is, hogy bevonja a tizenéveseket a könyvtári életbe. Reményekkel, ötletekkel telve indultunk el az új évbe.